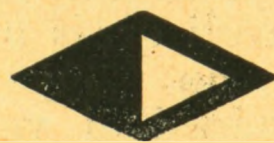

DR KENÉZ - KURLÄNDER EDE

SZEMLÉJE

SZOMBAT

Apácák sorfala között zsidó temetés

A jeruzsálemi falnál is imádkoztak
Móra Ferencért. — Uj neolog alkot-
mány. — Támadás Zsolt Béla ellen.
— A központ és a körzetek. —
Olvasom . . . Nem olvasom . . .! Hirek

VII. évfolyam 4. szám.

1934. február 17

A címlap Berény Róbert rajza.

Hitközségi hírek

TERUMO. Irta: dr. Fényes Mór vallás-
tanár. — A templomépítés tervének van
szentelve az egész hetiszakas. A templom
„Ohel móed“ — találkozás sátra. Ott ta-
lálkozik elsősorban az ember Istennel. A
tér és idő kereteihez szokott emberi el-
gondolás nem bír a tér és időfeletti is-
tenfogalommal bensőbb viszonyba he-
lyezkedni, hacsak templomhoz és ünnep-
napokhoz nem fűződik istenáhitozásában.
Ott találkozik ember embertársaival, a
nagy a kicsinnyel, a hatalmas a gyengé-
vel, a szolga az ő urával, az ősök szel-
leme az utódokkal és mindannyian vall-
ják, hogy Isten előtt egyaránt kicsinyek
és gyarlók.

Egy talmud korabeli írásmagyarázat a
következő allegóriával világít rá a tem-
plom jelentőségére: A templomépítésre
illik az ige: „Leszálok kertembe, hugom,
mátkám, tépem mirrhámat, fűszeremet“.
(Én. én. 5. 1.) Ádám és Éva ugyanis még
„hallották Istent a kertben járni“ (Móz.
I. 39.), lelkük még tárva volt a szentség
megnyilvánulásaira, de amint bűnbe es-
tek, Isten szelleme visszavonult az első
égbe, Káin bűnére a másodikba, Enos ko-
rában a harmadikba, a vizözön nemzedé-
ke elől a negyedikbe és így tovább, egé-
szen a hetedik évig. „A ti bűneitek emel-
nek ugyanis válaszfalat köztetek és Isten
között.“ (Jer. 58, 2.) Mindjobban elidege-
nedik ember az Istentől, de miként a ro-
bogó vonathól kinéző utas az álló kocsi-
ról azt hiszi, hogy ez van iramban. . . De
amint jött Ábrahám az ő határtalan Is-
tentiszteletével, Isten egy szférával lej-
jebb szállt, Izsák, Jákob és későbbiek ér-
demeiért ennél lejjebb és lejjebb, míg vé-
gül Mózes templomépítésének befejezté-
vel „leszállt Isten a Szinaj hegyére“. És
ismét megvan a találkozás. De taláiko-
zott itt a zsidó nemzeti érzés az általános
emberivel és Salamon könyörgi: „Még
idegen is, a nem népedből való, messze
földről jön a Te nevedért és e házban
imádkozik, hallgasd meg székhelyeden.
(Kir. I. 8, 41.) A legrégibb időben zárán-
doklattel tartotta fenn a zsidóság a tem-
plommal való kapcsolatát. Valóságos élet-
reszülő élmény volt egy-egy ilyen za-
rándoklat.

A VAC SPORTÜNNEPÉLYE a Városi
Szinházban. A Vivó és Atletikai Club
február 18.-án, vasárnap délelőtt fél 11
órai kezdettel a Városi Szinházban nagy-
arányú sportünnepélyt rendez, amelyen
kiváló tornászgárdájának díszturnáján ki-
vül egyes sportágak (vívás, box, birkózás,
asztalitenisz) bemutatói is tarkítják a
programot. Jegyek már kaphatók a VAC
központi titkárságában: Wesselényi u. 44.
II. em. hétköznaponként d. e. 10—12-ig és
este 7-től fél 9-ig.

Gyártmányaink minőségének szé-
leskörű megismertetése céljából
hozzuk forgalomba alábbi mintacso-
magjainkat, amelyeket **VIDÉKRE**
TELJESEN KÖLTSÉGMENTESEN
FRCO, FRCO UTÁNVÉTTTEL

10. — pengőért SZALLITUNK.

I. SZ. MINTACSOMAG :

- 1 kg. szalámi (gömbölyü)
- 1 kg. kolbász
- 1 kg. debreceni virstli
- 1/2 kg. sólethús
- 1/2 kg. szafaládé
- 1 doboz marhagulyás 1/5
- 1 doboz borjúpörkölt 1/5
- (A konzervek automata bontóval
vannak felszerelve.)

ára P 10.-

II. SZ. MINTACSOMAG :

- 1 kg. debreceni virstli
- 1/2 kg. kolbász
- 3/4 kg. párisi, borjúsajt
- 1/2 kg. szafaládé
- 1/2 kg. szalámi (gömbölyü)
- 1/2 kg. cserkészkolbász
- 1 doboz borjúpörkölt 1/3 kg.
- 1 doboz virstli saftban
(Automata bontóval.)

ára P 10.-

**Megrendelésnél kérjük a
mintacsomag számának
szíves közlését.**

Gyártmányaink elismerten izie-
tesek és finomak.

Kérjen mindenütt kifejezetten
„SKREKSZALÁMIT“.

Skrek Lipót rt.

**orth. נשך szalámi,
kolbászaru és
konzervgyára**

Budapest, VII. Dob-u. 27

Telefon: 42—4—17, 45—3—70.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE:

Ahol az apácák sorfala között temetnek egy zsidót

— *Emlékeim a Waisslovich családról* —

Külföldi felekezeti lapok előszeretettel közölnek exotikus zsidó vonatkozású eseményeket. Így legutóbb egy new-yorki közlés nyomán a Hamburger Isr. Familienblatt adott közre egy budapesti keltezésű exotikus eseményt, melyet azután az egész felekezeti sajtó átvett. Hogy az ilyen ugynevezett exotikumok mekkora hitelességgel bírnak, arra jellemző, hogy a Budapestről leadott tudósítás elejétől végéig légből kapott koholmány volt. Azért gyanus előttem mindig, ha egy helyi ujság a forrás megjelölése nélkül közöl ilyen című cikkeket, mint: „Ez Amerika“, vagy „Héber feliratu sirkő egy new-yorki keresztény temetőben“. Ellenben az alábbi exotikus és a maga nemében páratlan eset hitelességéhez annál inkább sem férhet kétség, mert adatait igazolhatják az összes Budapesten élő bihari származású emberek.

Hegedüs Nándornak, a román képviselőház volt tagjának *Szabadság* című lapjából értesülök, hogy nemrég meghalt Nagyváradon *Waisslovich* Lajos temetkezési vállalkozó és a közismert öregurat milyen különös körülmények között kísérték utolsó útjára. Ennek a furcsa temetésnek alkalmából érdemes egy kicsit bővebben foglalkozni a *Waisslovich* család különös pályafutásával. A most elhunyt Lajos fivérét: *Waisslovich* Emilt, a híres szállodatulajdonost és viselt dolgait ismeri az egész ország. Én itt csak a felekezeti vonatkozásokra szoritkozom. A család egyéb viselt dolgairól, küzdelmeiről, családi villongásairól, alkotásairól és eredményeiről előbb-utóbb ugyis regényt fognak írni, a fajteoretikusok nem nagy öröme, mert kevés olyan fajmagyar található az egész országban, mint a *Waisslovich* ivadékok. Egy ízben találkoztam a vagyonszerző őssel: *Waisslovich* Adolffal,

akit egy barátom a következőképen jellemzett: Adolf bácsi ősei alighanem Árpáddal együtt jöttek be az országba. Mire én megjegyeztem, hogy véleményem szerint jóval előbb. Ezek a *Waisslovichok* valószínűleg már a római légiók idejében is itt élhettek és az alföldi buzából készült kenyeret ették és a diószegi venyigéből préselt borral forralták amugyis tüzes vérüket.

*

Mintegy nyolcvan évvel ezelőtt alapította *Waisslovich* Adolf temetkezési vállalatát, amelyet hatalmas virágzó intézménnyé fejlesztett. 30—40 remek fehér lova volt, 50—60 főnyi személyzete s olyan remekbe készült gyászhintói, amelyek ebben a szakmában az első helyet biztosították számára. Vállalata pompás felszerelésének tulajdonítható, hogy a legelőkelőbb temetéseket *Waisslovichék* bonyolították le. Ők temették báró iBémer Pál, Szaniszló, Lipovniczky, Schlauch Lőrinc és Széchenyi Miklós gróf püspököket, az összes Tiszákat, Beöthyeket és minden neves embert Biharban és a szomszédos vármegyékben. Egy időben egy Germán Károly nevű keresztény ember hasonló vállalatot létesített Váradon, de nem tudott *Waisslovichékkel* versenyezni. Volt az öreg *Waisslovich* Adolf egyéniségében valami különös, ami némiképen megmagyarázza sikereit és eredményeit. Kemény kötésű ember volt az öreg, aki valósággal katonai fegyelmet tartott alkalmazottai között. Érdekes volt munka közben látni, amikor személyesen vezényelte alkalmazottait egy-egy nagyszabású temetésen. Ott haladt a menetben feszes derékkel, kalaplevéve, elmaradhatatlan ezüstfejű botjával s mint Zeus a villámokat, egy-egy szemvillanással dirigálta az egész menetet.

De sikereinek legfőbb titka mégis abban keresendő, hogy kitűnően értett a felekkel való bánásmódhoz. Állandó részvét tükröződött az arcán és rezgett a hangjában, az emberek megszerették a modorát s nemzedékek során át megszokták, hogy temetkezési ügyekben *Waisslovichék*hez forduljanak. Az öreg halála után fia, a most elhunyt Lajos vette át az üzemet s vezette tovább eredményesen az apja által inaugurált szellemben.

Apa és fiu megmaradtak mindhalálig zsidóknak. Nem állítom azt, hogy valami jó zsidók voltak. Az apa, Adolf, alig járt templomba, fia Lajos már lágyabb szívű ember volt és *Kecskeméti Lipót* hatása alatt sűrűn eljárta a zsinagógába. Az a körülmény, hogy az adott viszonyok között megmaradtak zsidóknak, valósággal csodával volt határos. Hiszen állandóan keresztényekkel érintkeztek, a zsidókat amugy is a Chevra temette el és így zsidó ügyfeleik nem is voltak. Reggeltől estig keresztény emberekkel tárgyaltak, hozzátartozókkal, papokkal és kántorokkal, ők temették el ingyen a keresztény sze-

gényeket, *ők voltak a keresztények — Chevrája*. Így például a Szent Vince apácákat mindig ingyen temették el, innen volt szorosabb kapcsolatuk az apácarenddel. A most elhunyt Lajos jótékony ember volt, aki hittestvéreit is támogatta, de természetes, hogy főként keresztény szegényekkel jótékonykodott. Miután egész élete keresztények és a keresztény vallás szertartásai között telt el, *gyakran megpróbálták áttéríteni*, de ezek a próbálkozások sohasem jártak sikerrel. Ezért nevezem én a *Waisslovichokat* jó zsidóknak, mert az ő adott viszonyaik között már az a tény is, hogy *nem hagyták el őseik hitét*, csúcsteljesítménynek tekinthető.

Most, hogy meghalt *Waisslovich* Lajos, megállapíthatom, hogy soha még nem volt olyan furcsa temetése zsidónak, mint neki s ilyen eset nem is fordulhatott elő másutt, mint a Pece-parti Páris különös atmoszférájában. Erről a temetésről a *Szabadság* című lap az alábbi megható tudósításban számol be:

Jószivű, derék ember volt, aki ingyen juttatott a szegény ember halottjának koporsót és szemfedőt, a szegény ember gyermekének pénzeket és kenyeret. Emléke sokáig fennmarad, miként egy szolid sirkő. Hiszen olyan közelében járt az emberek fájdalmának, annyi könnyet látott életében, amennyit e városban senkisé, talán meg is szokta ő a bánatot.

Diszes furgon nem vonult ki véle s a kirakatból se hozták el a legszebb érckoporsót. Négy szál gyalulatlan deszka közé tették őt, aki az elmulás legragyogóbb parádéit kölcsönözte mások utolsó útjának.

De ahogy végig vitték ott az udvaron bus héber melódiákkal ajkukon keménykalapos emberek, keresztény apácák hosszú sora között, ez volt a legkülönb pompes funébbres, amit valaha láttam.

פסח

של

Husvétí árut

az ismert kiváló minőségben, az idén is gyártunk

A felügyeletet az egri főrabbi, főtisztelendő

Schreiber Simon ur

gyakorolja.

A husvétí áru gyártásának rituális felügyelete még sokkal szigorubb, mint az egész éven át gyártott áru amugy is nagyon szigoru felügyelete. E szigoru rituális felügyelet teljes erejü biztosíték arra, hogy az áru és így különösképen a husvétí áru megbízhatóságához soha kétség nem férhet.

A husvétí árut

tehát a legvallásosabb emberek is a legteljesebb bizalommal fogyaszthatják.

FRANCK HENRIK FIAI R.-T.

Budapest, 113, posta'ió: 5.

Telefon: 68-8-45.

Elkészült a magyar kongresszusi zsidóság új szervezeti szabályzata

Az Országos Izraelita Iroda elnökévé STERN SAMU-t, helyettes elnökévé SZÁNTÓ JENŐ-t újból megválasztották.

A községkerületi elnökök tisztelgése Hóman kultuszminiszternél

A magyar kongresszusi zsidóság szervezetének új szabályozására és e célból a régi statutumok ujjáalkotására irányuló munkálatok befejezésükhöz érték. Szerdán és csütörtökön délután a statutumok ujjáalkotására kiküldött szervezeti nagybizottság tartott ülést, amelyen a kongresszusi zsidóság képviselői nagy számban vettek részt. Az ülésen Stern Samu m. kir. udvari tanácsos elnökölt és dr. Munkácsi Ernő hitközségi főügyész előadása alapján alapos megvitatás után letárgyalták az új szabályzati tervezetet.

Csütörtökön délelőtt a községkerületi elnökök tartottak Stern Samu elnökletével ülést, amelyen letárgyalták s elfogadták az Országos Iroda zárszámadását, valamint költségvetését, majd újraválasztották az Országos Iroda elnökségét. Dr. Biedl Samu szegedi községkerületi elnök méltatta meleg szavakkal Stern Samu elnök nagy érdemeit, amelyeket a kongresszusi zsidóság ujjászervezésének munkálatával szerzett és ugyancsak melegen méltatta Szántó Jenő alelnök kiváló munkálkodását. A községkerületi elnökök ezután egyhangulag újból Stern Samut, a Pesti Izr. Hitközség elnökét választották meg az Országos Iroda elnökévé, Szántó Jenőt, a Budai Hitközség alelnökét pedig az Országos Iroda helyettes elnökévé.

Az ülés befejeztével csütörtökön délután a községkerületi elnökök Stern Samu vezetésével testületileg tisztelgtek dr. Hóman Bálint kultuszminiszternél, aki a megjelenteket rendkívül melegen fogadta. Örömmel vette tudomásul a kongresszusi

zsidóság új szervezetének munkálatairól szóló jelentést és megígérte, hogy az izraelita országos képviselőlet egybehívásáról szóló miniszteri rendeletet a közeljövőben ki fogja adni. A községkerületi elnökök köszönettel vették tudomásul a miniszter nyilatkozatát, majd testületileg tisztelgtek dr. Petry Pál és dr. Tóth István államtitkároknál.

A szervezeti nagybizottság csütörtökön délután tartotta befejező ülését, amelyen Stern Samu jelentést tett a kultuszminiszternél történt tisztelgésről, majd meleg szavakkal mondott köszönetet a szervezeti nagybizottságnak buzgó és avatott munkálkodásáért. Különösen elismerését fejezte ki dr. Munkácsi Ernő hitközségi főügyésznek a szervezet kidolgozásában és megszövegezésében kifejtett kiváló értékes munkájáért, nagy köszönettel emlékezett meg továbbá a nagybizottságban és az albizottságokban közreműködő birákról: dr. Gallia Béla kir. kuriai biróról, dr. Löw Tibor kir. ítélőtáblai tanácselnökről és dr. Földi Károly kir. közigazgatási biróról, végül Szántó Jenő, az Országos Iroda helyettes elnökéről, valamint dr. Endrei S. Henrik, a Chevra Kadisa szentegylet igazgató-főtítkáráról és községkerületi alelnökről, továbbá Eppler Sándor hitközségi főtítkáráról és dr. Bakonyi László, az Országos iroda főtítkáráról, akik buzgó és értékes közreműködésükkel nagyban hozzájárultak a kongresszusi zsidóság statutumtervezetének minél tökéletesebb megalkotásához.

PÁZMÁNDY DÉNES:

A Wahrmann-család tragédiája

III. WAHRMANN RICHARD

A másik Wahrmann-fiú valamivel hasznosabb pályát futott be. Kiváló szakembernek bizonyult a lóversenyek terén. Eleinte lovaival igen szerencsés is volt. Nagy díjakat nyert. Állandóan Bécsben tartózkodott. A bécsi Jockey-Club neki köszönheti a Kottlingbrunni versenypályát és idomító telepet. Ebbeli érdemeiért a Club örökös tagjául választotta. De Richard sem bírta a nagyúri életet. Ő is pénzügyi zavarokba került. Egy ilyen alkalommal táviratot küldött Londonból Szemere Miklósnak Bécsbe, kérve őt, hogy küldjön neki táviratilag 2000 frankot Párisba, hogy hazajöhessen. Szemere igen szerette Richardot. A pénzt átadta titkárának, de az kellő cím hiányában nem tudta az összeget feladni. Míg a távirati tudakozódás címe után tartott, jött egy értesítés Párisból, a Hotel Ritz-ből, mely szerint Wahrmann Richard ott agyonlőtte magát.

Egy második érdekes esete is volt a szerencsétlen fiatal embernek. Ő Renée nénjétől évi járadékot kapott, de ezt keveselte és elpanaszkodott emiatt Schratt Katalinnak. A király barátnője megígérte, hogy Budapestre menve, fel fogja szólítani Beretvásnét, hogy emelje fel az apanázst. Schratt szavát állva, fellekereste Renéet, aki azonban akkor Tóalmási birtokán tartózkodott. Schratt a Hungáriában szállt meg. Autót hozatott és társalkodónőjével, Schlésinger Margittal Tóalmásra rándult ki. A látogatás eredménnyel járt, de egy furcsa incidensre is szolgált. Őfelsége Ferenc József ugyanis telefonozott Schrattnak és mikor meghallotta, hogy ő esti 9-kor sem tért még vissza autó-kirándulásáról, hadsegédét sürgős tudakozódásra küldte ki. Az utóbbi pedig túlmenő szorgosságával a lovas kaszárnyába hajtatott, honnét az ezredes huszárpatrolokot küldött ki az utakra. Ezek meg is találták Schratt asszonyt Isaszegen, a kocsmában. A német

soffőrje ugyanis eltévedt visszajövet Tóalmásról, a gépkocsija eltört és a művésznő épp egy parasztkocsit fogadott fel, melyen haza akart jönni. A huszárok aztán 4 lovat fogva a szekér elé, galoppban fuvarozták vissza a művésznőt a Hungáriába. Éjfél felé külön futár ment a Várba, avval a megnyugtató hírrel, hogy Schratt asszony nagyobb baj nélkül egészségesen megkerült.

Wahrmann Richardot Bécsben temették el. Senki sem utazott ki a ceremóniára, de Renée nővére szép emléket állítottatott sirjára.

IV. WAHRMANN RENÉE

Teljesen érthetetlen, hogy olyan szép, kedves, okos és tanult nő, mint Móric bácsinak leánya volt, küzdelmes és fárasztó élet után olyan szomorú módon végezze be földi pályafutását. Háromszor volt férjnél és mindegyik házassága boldogtalanul végződött. Először megyeri Krausz Izidorral kelt egybe, aki maga is gazdag szeszgyáros volt. Ettől származott egyetlen gyermeke. Másodszor Beretvás Endre, ny. miniszteri tanácsossal kelt egybe. Beretvás a Nemzeti Casino egyik törzstagja, bankigazgató, előkelő összeköttetésekkel bírt, hozzá tulajdonosa a hevesmegyei, régen gróf Szapáry-féle Karácsondi uradalomnak. Ez a frigy még elég boldognak mutatkozott, de Beretvás csakhamar elhunyt és az özvegye, harmadszor Fáy kamaráshoz ment férjhez. Nem tudni miért, de ez a frigy hamar felbomlott. Renée visszavette az özvegy Beretvásné nevet és szórakozni próbált nagyranőtt leánya társaságában. Sokszor elhagyta vele Andrassy úti fényes lakását, de ha a hölgyek itthon voltak, úgy nagy társaságot láttak házukban. Bécsben meglátta a leányát egy gróf Coudenhove osztrák fiatalember és megkérte a kezét, de kosarat kapott. A párisi budapesti főkonzul fia, Fontenay vicomte már szerencsésebb volt, mert elnyerhette a

ban megfogta az elmúlt korok lelkét, amelyet megvesztegető színesen szólaltatott meg. A szegények, az elnyomottak szeretete sugárzott ki minden írásából, amelyek kivételes helyet biztosítanak számára a magyar Pantheonban.

Szomorodott szívvel búcsuzunk az aranyszavú költőtől, nagy tudóstól és igaz embertől. Alább közreadunk egy anzikszot, amelyet Móra Ferenc írt szerkesztőnknek válaszul a Szombatban megjelent nyílt levelére. Mélyen megindító ez a pár sor, amelynek könnyes optimizmusból halkán kicsendül már a

halálsejtelelem. Január 30.-án kelt az anziksz, s réveteg gyöngybetűi talán az elhunyt nagy író utolsó írását örökítik meg.

*Drága jó uram,
végtelen meghatott szívvel köszönöm a 119. zsolttárt. Annál inkább a szívemre szolgált, mert egy nappal előbb Jeruzsálemből tudatták velem, hogy az innen elszármazottak a nagy falnál kérik értem az Istent. . . Rám is férne. Mai napom 39.5-ös gastrikus lázzal kezdődött.*

Holtig-fogytig hálás barátja marad

Móra Ferenc

Hitközségi központ és a körzetek

A pesti izraelita hitközség körzeti hitéletének fellendítéséről ülészttek a múlt héten. Arról volt szó, hogy a perifériákon élénkebb felekezeti tevékenységet inauguráljanak. A tanácskozás előzménye egy bizonyos fokú elégtelenség, a körzeti tevékenység szűk térre való szorítása miatt. Viszont a hitközségi központban sokan úgy vélekednek, hogy az ügyek hibátlan és pontos ellátása a körzetek önállóságának bizonyos determinálását teszik szükségessé.

Kinek a részén van az igazság? Mindkét félnek van igaza. Mindkét szempont mellett szólnak argumentumok. De nem szabad a dolgot összehasonlítani a most Budapesten az autonómia és a centralizációs törekvések között kitört harccal. Mert a pesti hitközség előbb volt centrális és csak 14 évvel ezelőtt decentralizálta magát, saját jószántából. Az eredmény? A körzeti élet sok új erőt kapcsolt be a hitközségbe, de viszont némely tekintetben hátrányosan befolyásolta a Dohányutcai templom látogatottságát és így a templomi adományok mérlegét is; sok konzervatív réteget elvont a Rombach

utcai templomból és csökkentette a központi rabbiknak, kántoroknak jövedelmét. De ezzel szemben a körzeti templomokban kialakult bizonyos meghittség, ami csak szűkebb körben lehetséges, és a cedókót is személyesebben és melegebben lehet gyakorolni.

A mérleg tehát aktív és passzív tételeket mutat fel s így a kérdés megoldása csak kompromisszum mellett lehetséges. A körzet a központnak csak leányintézménye, filiáléja, a leány sohasem hagyhatja ott anyját, csak a fiuról mondatik, hogy házassága után otthagyja apját és anyját. A körzetek igazi célja a vallásos gyakorlat megkönnyítése. Adminisztrációs, felekezet-politikai törekvések istápolására nem alkalmas a körzet. A körzeti vezérférfiakból lehetnek és legyenek is központi előljárók, de ha nem lesznek, ez nem sérelem. Aki a körzetben önzetlenül tevékenykedik, azt előbb-utóbb úgysis kiemeli a felekezeti közvélemény, mint egykor, baj idején, Sault választották meg Izrael királyának, bár ő szerényen elrejtve tevékenykedett az ő szerszámai mellett.

Házam eladása folytán! Költözködésig sirkőraktáramból minden elfogadható árért árusítok

(még viszonteladókna is)

Löwy József Budán, II., Fő ucca 88. Pálffy-tér mellett. — — — Telefon: 51-5-81

OLVASOM,...

NEM OLVASOM...

Olvason

Az egyik felekezeti lap támadást intézett Zsolt Béla, a kitűnő író ellen *Kinos ügy* című regénye miatt, amelyet most folytatásokban közöl egy napilap. A szóbanforgó regényt nem ösmerjük, — miután regényeket csak könyv alakban szoktunk olvasni — tehát nem is akarjuk megvédeni a támadással szemben. A cikkíró azonban felállít egy kategorikus tételt, nevezetesen azt, hogy „kikeresztelkedett zsidó ne foglalkozzék a zsidósággal” — ehhez a tételhez volna két rövid megjegyzésünk. Az egyik az, hogy az író mondanivalójának nem lehet korlátokat szabni, másszóval a zsidóság mint téma nem lehet privilégiuma a zsidó közösségben mindvégig megmaradó íróknak. A zsidósággal kapcsolatban született keresztény íróknak is lehetnek regényírásra inspiráló élményei — ott vannak például a Tharaud fivérek — miért követeli meg a szigorú cikkíró a zsidósággal való szakítást pont a kitért írótól, akinek kiirthatatlanul mélyen gyökerező zsidó élményeit nem moshatja el a keresztviz? A másik megjegyzésünk, illetve feltevésünk az, hogy a cikkíró ezt a zordon álláspontot csak a kortárssal szemben foglal-

ja el. A „Prinzessin Sabbath“-ot bizonyára ő is zsidó lélek mélyéről fakadt remekműnek tartja, holott ezt a remekművet is egy evangélikus hitű költő írta. Amit azonban mély tisztelettel megbocsát a halottnak, ugyanazt szigorúan számonkéri az eleventől, — nem gondolja a cikkíró, hogy ebben a „kinos ügy“-ben ez a kétféle mérték a legkinosabb?

Olvason

hogy Tel Avivban modern lovaglósiskolát létesítenek, melyet a svájci hadsereg egyik zsidó kapitánya Felix *Goldmann* fog vezetni. Tervbe van véve, hogy a közel jövőben Haifában és Jeruzsálemben is felállítanak hasonló intézményeket. — Szerintünk Palesztinában a lovassport bevezetése ellen éppen a más téren annyira féltve őrzött tradíciók nevében kellene tiltakozni. Mert ha valaki, akkor éppen a zsidó az, aki nem mondhatja el, hogy „lovassport vagyunk”. Az ősök a bibliai és későbbi időkben vagy szamaragoltak, vagy öszvérek hátán kocogtak, de sohasem jártak lovon. Ha Ábrahámnak — a Prinz Joachim által „beduinfőnök“-nek nevezett ősatyának — jó volt a szamar, akkor a hozzá sok tekintetben méltatlan utódoknak sem kellene olyan magas lóra ülni. Egyebekben nemcsak a tradíciók, de a demokrácia nevében is görbe szemmel nézzük ezt a palesztinai lovassportot. Mert a lovaglósiskola után bizonyára bevezetik majd a lovaspolót is, amely exkluzív sport kifejleszti majd

a biblia földjén egyáltalán nem kívánatos arisztokráciát.

Olvason

Silberbusch tanár, palesztinai küldött csodálkozik, hogy Magyarországon a zsidók óvatosságból még üzleteket sem akarnak kötni Palesztinával. — Ő ugyanis nem ismeri a békebeli Lipótvárosról szóló régi kiszólást: „A ház kisasszonya egy zsúron játszik és valaki kérdezi, vajjon ez „Palestrinából“ való? A mama sértődötten mondja: „Csak nem gondolja, hogy zsidó zenét kultiválunk?!“

Nem olvasom

A budapesti Rabbiszeminárium a boroszlói rabbiképző diplomáját legalizálja. Végre egy hely Magyarországon, ahol diplomát nosztrifikálnak és az antiszemita nem tüntetnek ellene!

Olvason

Egy nem-yorki lap közli, hogy egy liberális (neolog) rabbi saját unokatestvérét tetten érte a vágóhidon egy ritualitás elleni vétségben, amire rögtön leváltatta. — Nálunk ilyesmi nem történik. A rabbi rokona — ha egyszer belekerült a ritualitás üzemébe, — becsülettel végzi a dolgot — saját érdekében és rabbi-rokonna presztizsért.

Olvason

Meghalt a németországi Fürthben „Sándor Löwy“, ki magyar or-

thodox rabbiktól kapott rabbi-képesítést, orthodox életmódot folytatótt, de kereskedelmi pályán tevékenykedett és évtizedes németországi tartózkodása alatt sem cserélte fel a nevét a szokásos „Alexander“-rel, hanem megmaradt Sándornak. — És működik Athénben Wieder S. gyáros, aki a multkor előadást tartott a Pro Palesztina Szövetségben, amikor is hangsúlyozta, hogy semmiféle anyagi kapcsolat már nem fűzi Magyarországhoz, de jó magyarnak érzi magát. — „Graeca fides“, azaz görög hűségnek nevezték a rómaiak a hálátlanságot, az igazi, önzetlen hálát pedig a fentiek után zsidó ragaszkodásnak lehetne nevezni, így: „Judajica fides“.

Nem olvasom

Valamelyik szombat délelőtt az orthodox főtemplom előtt számos autó állott, akárcsak a Dohány utcai templomnál — mazkir előtt. Most azonban ott állottak az autók — maftir előtt, mert Mayer Miksa textilgyáros Gusztáv fia recitálta a maftirt, azt jöttek meghallgatni a textilbárók, akik nagyon jól érezték magukat az orthodox templomban, de az orthodox maftir után elrobogtak, akár ünnepekkor a neológ mazkir után.

Olvason

A revizionista cionisták világszövetségének végrehajtó bizottsága most proklamálta az általa régebben bejelentett petíciós mozgalomnak a kezdetét. A végrehajtó bizottság négy különböző petíciót esínált, amelyek a revizionista követelé-

A Budapesti Aut. Orth. Izr. Hitközség felügyelete alatt termelt

husvéti orthodox kóser palacktejéstejtermékek

kaphatók és megrendelhetők összes fiókjánál és az orthodox izr. fűszerkereskedőknél

Budapesti Központi Általános Tejcsarnok R.-T.

sekre és a palesztinai mandátumpolitikára vonatkoznak. A bizottság a peticiókat az angol királyhoz, az angol parlamenthez, továbbá amaz állam miniszterelnökéhez és parlamentjéhez intézte; melynek állampolgára az az egyén, aki a peticiót benyújtotta. Az angol parlamenthez benyújtott peticióban a revizionisták a palesztinai alkotmány megváltoztatását követelik olyképen, hogy az a mandátum eredeti szellemének feleljen meg.

Olvason

A közelmúltban a Dohány utcai templomban rendezett estről szólva, a csillagos Szabó professzor, aki az Est-lapoknál a zsidó teológiát is képviseli, négy chaszid mesét elanekdótázott egy cikkben. A mesékből is, a népieskedésből is kevesebb több lett volna.

Olvason

Egy nagy európai hitközség vezetősége érdekes ügyben fordult most tanácsért Kuck jeruzsálemi főrabbihoz. A hitközség tudniillik hangszórókat szeretne felállítani zsinagógájában, mely olyan hatalmas méretű, hogy a hívek nem hallják egyformán jól a kántor énekét és a pap prédikációját. Ezen akarnak segíteni a hangszórók felállításával s most Kuck főrabbitól várják a feleletet a fogas kérdésre: vajjon a modern technika e vívmányainak alkalmazása nem ütközik-e vallás törvényeibe?

Olvason

a nyiregyházi Szentegylet 77. évi jelentését, mely megemlékezik Halmos Márton nagylelkű hagyatékáról. Örömmel állapítom meg, hogy a vidéken sűrűn szokásos hagyatékokkal gyarapítani a Chevra vagyonát.

Nem olvasom

Felavatták a VI. kerületi Szeretet-Otthont. Sok szép beszédet mondtak, de nem domborították ki eléggé, hogy e téren az uttörő és a kezdeményező munkát mégis csak Rosenberg Sándorné, a ferencvárosi női zsidó karitasznak vezetője végezte.

Olvason

Gyakran történt már, hogy zsidók nemzsidó intézményeknek óriási összegeket hagytak végrendeletileg, ezzel szemben csak kevés esetet ismerünk, ahol fordítva történt volna. Éppen ezért általános meglepetést keltett, hogy Nedeczey János, Munkács városának volt magyar polgármestere végrendeletében úgy rendelkezett, hogy a különféle közintézményeknek hagyott összegekből és házakból a zsidók is igazságos részt kapjanak. A liberálisizmus eme tiszteletreméltó hívének végrendelezése zsidó körökben mély benyomást keltett.

Nem olvasom

Hiába keltek ki egyes felekezeti orgánumok a szentesi rabbiné nyilvános szereplése ellen, Cegléd hitközsége mégis meghívta közreműködésre. Cegléd ugyanis nem „Ugocsa” és azért — „coronat”.

Olvason

az orth. kolléga úr szerkesztői üzenetét, bűnbánó vallomását és mentségére csak azzal védekezik, hogy vizonvadat emel ellenem. Előadja, hogy a Szombat nemrég leközölt egy tárcát „Egy new-yorki samesz keservei” címmel, mely szintén ollózott volt egy másik helybeli hetilapból. Az udvarias hangú védekezésre hasonló módon válaszolok. Az idézett tárca első ízben New-Yorkban jelent meg angol nyelven a Hebrew Chronicle-ben. Innen fordították francia, német és jidisch nyelvre. A Szombatban megjelent tárca eredeti fordítás, itt készült nálam, a szerkesztőségben. Tessék pontosan elolvasni a két fordítást, meg lehet győződni a feutiek igazáról és arról, hogy a Szombat nem ollózott. A szerkesztő-kollégát még csak látásból sem ismerem, de remélem, hogy nem tartozik ama szerkesztők fajtájához, akik sem írni, sem olvasni nem

tudnak magyarul, és így nem lesz neki nehéz ellenőrizni a fenti adatokat.

Olvasom

Az amerikai Pemsner asszony az oroszországi zsidókról szóló előadásáról az orthodox ujság úgy emlékezik meg, hogy ezt az előadást Pemsner „hitsorsos” tartotta. Ez vagy sterilizálása a matrónának, vagy Freudizmus, amely a női hangot a sexualitás terére utalja.

Nem olvasom

Pewsner asszony, gazdag amerikai magánzónó a cionista szövetségben csodálatos hatású előadást tartott szovjetországi tapasztalatairól. Minden szava vád volt a bolsevisták ellen, akik teljesen fönkretették az ottani 3 milliányi zsidóságot is. Érthetetlen, hogy miért nem ad-

tak az előadásnak kellő publicitást? Használt volna az egész pesti zsidóságnak és a nemzsidó társadalom is meghallgatta, sőt ekult volna belőle.

TISZTUJÍTÁS SZOLNOKON. A régi előjáróság mandátuma lejárván, a Szolnoki Izr. Hitközség Képviselettestület jan. 28.-án megtartott gyűlésén ejtette meg az 1954., 1955. és 1956. évekre szóló tisztujítást. Egyhangulag, közfelkiáltással választották meg: elnökké dr. Mandel Sándor ügyvéd, az Ügyvédi Kamara al-elnöke; alelnökké **Bárdos Sándor** textilnagykereskedő; iskolaszéki elnökké Grünwald László áll. polg. fiuisk. igazgató h.; kultusz-előjáróvá dr. Fehér Mihály ügyvéd, pénzügyi előjáróvá Pilecz Sándor, a Magyar Általános Hitelbank szolnoki gabonakirendeltségének főnöke; gazdasági előjáróvá Schwartz Andor ecetgyáros, ellenőrré Vámos Imre ny. máv. főtiszt; biztosítási vezértitkár; ügyésszé Breuer László dr. ügyvéd; templomgondnokká Sugár Adolf rt. vezérigazgató, Stern István bőrnagykereskedő és Engel Mór rézarúgyáros.

Német-zsidó félvérek jajkiáltása

**Világhírességek a kitagadott németek között
Zsidónak lenni jobb, mint félárjának**

A németországi újabb események sodrában egyik legnagyobb feltűnést keltő dolog az az új egyesület, melyet a nem tiszta árja keresztény németek alakítottak meg. Ez az egyesület „*Nem árja és nem tisztán árja leszármazásu keresztény német állampolgárok egyesülete*” címen alakult meg és most tartotta első közgyűlését. A közgyűlésen kiderült, hogy az egyesület vezetői mintegy százezer németet képviselnek és ez a tagszám

előreláthatólag még nagyban növekedni fog. Az egyesület tagjai többnyire olyanok, akiknek nagyapái azt a mai viszonyok között súlyos hibát követték el, hogy nem árja nőt, vagy nem tisztavérű árja nőt, vagy éppen zsidó nőt vettek el feleségül. Sokan vannak olyanok is közöttük, akiknek az anyjuk volt zsidó, de a legnagyobb részüket csak másodízigen terheli a nem tisztán árja leszármazásnak súlyos hibája a mai Németországban.

A PESTI CHEVRA KADISA IZR. SZENTEGYLET

február 14-én, szerdán d. u. negyed 5 órakor

a Rombach uccai zsinagógában Jom-Kippur kotaun istentisztelettel kapcsolatosan

ALAPITÁSI ÜNNEPÉLYT

tart, melyre tagjait ezuton meghivja.

A Pesti Chevra Kadisa előjárósága

A zsidóknak jobb

Az egyesület közgyűlésén súlyos panaszok hangzottak el arról a helyzetről, amelybe a nem tisztán árja keresztény német állampolgárok jutottak. A gyűlés szónokai hangsúlyozták, hogy a háttérbe szorított német zsidók iránt hitsorsosaik az egész világon érdeklődnek, sőt a szabadelvű világközvélemény is igyekszik őket, legalább erkölcsileg támogatni. Azonban a nem tisztán árja származású keresztény németekkel, akik ugyancsak türhetetlenül háttérbe vannak szorítva, senki a világon nem törődik. Ezért az egyesület kötelessége, hogy tagjainak veszélyeztetett létérdekeit kezeibe vegye és megtegye értük mindazt, amit a mai viszonyok között lehet.

A legkülönösebb dolog azonban az, hogy az egyesület vezető tagjai sorában olyan neveket is lehet látni, amelyek a régi Németországban, a császárság Németországában is a legelső sorban szerepeltek. A tagok között ott lehet látni a Henckel von Donnersmarck grófokat is, akik a

régi Poroszország leggazdagabb arisztokratái közé tartoznak,

a Wedel grófokat, akik közül a német régi diplomácia egész sor vezető egyénisége került ki, a Richthofen bárókat, akiknek családi neve ugyancsak sokat szerepel a német diplomácia évkönyveiben. Közülük került ki a legnagyobb német repülő: Richthofen őrnagy is, akinek emlékét nemrégén ünnepelték egész Németországban. Mindeniküknek az a hibája, hogy valamelyik férfi elődjük zsidó, vagy félzsidó nőt vett feleségül, amiért most az utódoknak kell bűnhődni. Ugyancsak az egyesület tagjai között vannak a Hühnefeld bárók. Közülük származott a híres repülő Hühnefeld százados is, aki Koehl százados és Fitzmaurice ezredes társaságában

elsőnek repülte át az óceánt

Európából Amerika felé. Hühnefeld százados két év előtt halt meg, ha ma élne, szintén a „Nem árja keresztény németek” egyesületének tagjai közé tartoznék.

De a legmeglepőbb dolog, hogy az egyesület tagjai között látjuk Linsingen vezérezredest, a világháború híres hadvezérét, aki egész sor csatában vezette győzelemre a német csapatokat, sőt ezekkel együtt az alá rendelt honvédeket is. Linsingen ezredes nemrég, mikor a német frontarcosok szövetsége elfogadta az árja paragrafust, a német zsidó „frontarcosok” országos szövetségénél jelentkezett felvételre, azzal a megokolással, hogy ő is ehhez a szövetséghez tartozik, mert a nagyanyja zsidó származású volt és így őt is „zsidónak nevezték ki”. Ugyancsak ebbe az egyesületbe lépett be Elzász-Lotharingia utolsó német katonai kormányzója, von Mossler tábornok is.

Sz—g.

Palesztinába

**páratlanul olcsó
társasutazások**

a **33.000** tonnás „RÓMA” és a **24.000** tonnás „VULCANIA” legmodernebb amerikai óceánjáró hajókkal **február, március, április** és **május** hónapokban, valamint a

**T E L - A V I V I
MINTAVÁSÁRRA**

Részletes felvilágosítás:

COSULICH-ITALIA

hajóstársaságok bpesti irodái:
Thököly-ut 2. Váci-utca 17.

**Tel-Avivi vásár
magyarországi képvisellete
Palesztina Gazdasági Bizottság
Andrássy-ut 67.**

HIREK

A neológ-zsidóság új alkotmánya.

Amikor báró Eötvös József 1869-ben összehívta a magyar zsidókat a szervezkedésre és összeült a kongresszus, amelynek folyományaképpen a magyar zsidóság neolog és orthodox részre szakadt, a neolog zsidóság a kongresszuson kidolgozott szabályzataról kiderült, hogy hiányos, hogy bizonyos dolgokban (a rabbi állása, a Talmud-Tórák kifejlesztése, stb.) tekintetében nem őszinte, de nem bolygatták évtizeden át a hiányokat. A kongresszusi zsidóság országos irodája ugyanis akkoriban lényegében véve csak közvetített a minisztérium és a hitközségek között, kedvező gazdasági élet volt, a hitközségek elbirták vegezni feladatukat, az országos iroda aktív közbelépésére nem volt szükség. Talán csak a tizzaeszlári vérvád idején, a felekezeti anyakönyvelés elrendelésekor, a recepció alkalmával végzett kezdeményező tevékenységet az iroda. Évtizedeken át a szükséges munkákat végezte dr. Simon József titkár, majd utána dr. Mezey Ferenc, mint titkár, ők jól megcsináltak mindent, Simon idejében Schweiger Márton elnök és dr. Mezey idejében Mezei Mór elnök írta alá — más teendőjük nem volt — a szükséges memorandumokat és minden ment a maga útján.

A mostani zivataros és történeti idők az országos irodát sokféle új feladat elé állították, gondolni kell a zsidóság fennmaradására, anyagilag és vallásilag is, mert elmúlt az az idő, amikor nem volt baj, ha a Duna-Tisza között és a Dunántúl zsidó lakosságának egy része egyes házasságok, elzsidótlanodás útján

teljesen elparasztosodott, amikor se tanító, se pap, se metsző nem volt, — mindez nem volt baj, mert állandóan számítani lehetett a máramarosi, sárosi, zempléni, erdélyi kifogyhatatlan zsidó tartalékra. Az új idők új eszközöket és módszereket követelnek és azért az országos iroda tevékenységét új vágányokra kellett terelni. Ezt az igazságot felismerte Stern Samu és azért imponáló, szinte forradalmi gyorsasággal letárgyaltatta az egész kérdés-komplexumot, permanensen üléseztetve az illetékeseket, és így a kongresszusi zsidóság új statutum-tervezete kerül a közég-kerületi elnökök elé. A kormányhatóság beleegyezése után ismét lesz, 65 év után, kongresszusi-választás az országban és a magyar zsidóság egy része új alkotmányt kap.

Az új kódex nagyobb hatáskört biztosít az eddiginél az országos irodának, de nagyobb felelősséget is ruház rá. Élénkebb kulturális életet óhajt fejleszteni, a hitközségi tagok áldozatkészségéből befolyt összegeket célszerűbben akarja felhasználtatni, a rabbik és a tanítók, valamint hitközségi tisztviselők munkáját intenzívebbé kívánja tenni, intézményesen. Különösen a vidéki hitközségek számára fontos a statutum. A nagy pesti hitközség az új alkotmány Sulchan Aruchja mellé hívja őket a testvéri együttérzésnek fokozására és a szent cél szolgálatába való állítás céljából. Ennek a Sulchan Aruchnak alapjára minden magyar zsidó hitközség bizalommal helyezkedhetik. Az első kongresszus idején a Sulchan Aruch elkülönítő jelszó volt, ezúttal azonban a békés együttműködést jelenti.

AZ V. KER. IZR. NŐEGYLET e hó 17-ikén tartja a Hungária szálló termeiben intézményei javára rendezett szokásos bálját, mely előre láthatóan az idej felekezeti bálók közül is ki fog magasodni. A Nőegyletnek a Vigszinházban rendezett

matinéja oly magas művészi nivójú és oly fényesen sikerült volt, hogy ebből is joggal lehet következtetni arra, hogy a bál is a nőegylet hagyományaihoz és 25 éve gyakorolt elveihez méltó lesz. Az érdeklődés a bál iránt oly nagy, hogy jegyekekről tanácsos előre gondoskodni. Meghívók és jegyek igényelhetők az egyelet irodájában, V. Sziget u. 58., vagy telefonon: 92—4—66 számon.

A MULT ÉS JÖVŐ SZENTFÖLDI TÁRSASUTAZÁSÁRA még néhány kabinjegy kapható. A március 20.-án induló „Vulcania” óriás motorhajó kabinjait ezúttal nem foglalták le oly tömegesen Amerikában, úgyhogy utólagos értesítés szerint még néhány kabinjegy kapható azok számára, akik a Mult és Jövő szentföldi társasutazásában részt akarnak venni, hogy a Pesach ünnepet Jeruzsálemben töltsék és szakavatott vezetés mellett tekinthessék meg Palesztina régi és új nevezetességeit. A jelentkezésnek azonban most már sürgősen kell megtörténnie, a Mult és Jövő szerkesztőségénél, Budapest, V. Vadász utca 11. Tel. 19—9—55.

A VAC ATLETIKAI SZAKOSZTÁLYÁBAN a munka megindult. A Vivó és Atlétikai szakosztálya a múlt héten új alakuló értekezletét tartotta és máris megindult a komoly munka Fonyó Márton és Salgó Tivadar szakszerű vezetésével, Dückstein Zoltán tanárnak, a VAC sportigazgatójának irányítása és felügyelete mellett. A közeljövőben tartandó mezei versenyekre az ifjú generációt a VAC munkába állította és már a versenyévad megkezdése előtt, február 25-én d. e. 10 órai kezdettel **toborzó mezei futóversenyt** rendez a VAC úgy ifjuságiak, mint szeniorok részére. Jelentkezni erre a Szt. Domonkos utcai fiugimnázium tornatermében minden hétfőn, szerdán és szombaton este 7 órától lehet.

A MAGYAR IZR. HITKÖZSÉGI KANTOROK, tisztviselők, temploménekesek és egyéb alkalmazottak orsz. egyesülete jan. 29.-én, a zsidó közélet előkelő reprezentánsai jelenlétében tartotta meg a Zeneművészeti Főiskolában mátrafüredi üdülőháza javára hangversenyét. A hangverseny iránt a zsidó társadalom minden rétege nagy érdeklődést tanúsított. Megjelentek többek között a hangverseny legfőbb védnöke: Stern Samu udv. tanácsos, a Pesti Izr. Hitközség és a Magyarországi Izr. Országos Irodájának elnöke, fővédnökei: Szántó Jenő igazgató, a Ma-

gyarországi Izr. Orsz. Irodájának és a budai izr. hitközség alelnöke, Kramer Miksa kormányfőtanácsos, a Pesti Izr. Szentegylet elnöke, Biró Géza ny. min. tan., a Budai Izr. Szentegylet elnöke; díszelnökei: Arányi Adolf gyáros, az Ujpesti Izr. Hitközség elnöke, Boschán Artur, a Kőbányai Izr. Hitközség elnöke. A hangversenyt dr. Walles Antal, az egyesület elnöke nyitotta meg, üdvözölvén a megjelenteket és az estélyen közreműködőket és néhány szóval vázolta az est célját, melynek jövedelme hivatva van az egyesület által vásárolt mátrafüredi üdülőház berendezését gyarapítani. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után 30 tagú vegyeskar Gottschall Jakab kitűnő karnagy vezetése alatt zsoltárt énekelt, utána Klein Éliás ujpesti főkantor héber dalokat adott elő mély átérzéssel. Herz Lilly zongoraművésznő, a varsói Liszt-verseny egyik győztese briliáns játékkal aratott nagy sikert, majd Ascher Oszkár előadóművész verseket szavalt lelkes tapsok mellett, Huszka Rózsi, a magy. kir. Operaház művésznője énekszámait követték ezután; hangjának bársonyos melegségével, kulturált énektudásával ritka zenei élvezetet nyújtott. A hangverseny második részét Somló József, a magy. kir. Operaház művésze a „R'czéb” énekszámával nyitotta meg, majd Strauss Richárd egyik szerzeményét adta elő. Művészetének produkcióját nagy megértéssel fogadta a közönség. Utána Beregi Oszkár Ady költeményeinek nagyszerű interpretálása váltott ki osztatlan lelkesedést. R. Albert Erzsébet operaénekesnő nagy sikerrel előadott héber dalait Hannover György hegedűművész számai követték, ki finom hegedűjátékával aratott nagy sikert. Az est kiemelkedő száma Müller Lajos bécsi főkantor héber dalai voltak, ki nagy tudással és még több művészi kiválósággal gyönyörködtette a hallgatóságot. Rendkívüli kvalitásait a közönség szünni nem akaró tussal jutalmazta. Az ének- és zeneszámokat Wehner Géza orgonaművész-tanár, Pálóss Marcel tanár és Pess László nagy szakavatottsággal kísérték. Majd a 30 tagú vegyes kar zárta le az estet egy péntek esti imával. A mindvégig változatos hangverseny úgy anyagiakban, mint erkölcsileg fényesen sikerült. Az egyesület hálás köszönetet mond ezúton is mindazoknak, akik megjelenésükkel az est fényét emelték és anyagi hozzájárulásukkal előmozdították az egyesület célját.

Felolőse szerkesztő és kiadó: Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE, Budapest, VI. gr. Zichy Jenő u. 43.

Telefon: Aut. 27-1-35. — Az előfizetés ára: egész évre 30 pengő, egyszeri papíron 20 pengő.

Neufeld Zoltán (PANNONIA) avomda Budapest, VII. Rombach u. 8. — Telefon: József 42-3-07